

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pohled přes hranice - alkohol jako součást „občerstvení“ při poskytnutí náhrady za zpožděný let dle nařízení (ES) č. 261/2004

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (dále též jen „Nařízení“) přiznává cestujícím v případě zrušení či zpoždění letu kromě jiného právo na pomoc, kdy cestujícím má být kromě jiného nabídnuta (viz čl. 9 odst. 1 písm. a) Nařízení) strava a občerstvení v rozsahu přiměřeném čekací době.

Obsah pojmu „občerstvení“ není blíže vymezen. I pokyny Komise pro výklad Nařízení (2016[1] i 2024[2]) kladou důraz na přiměřenost a snížení nepohodlí cestujících, avšak k otázce alkoholu se výslovně nevyjadřují.

Pokud dopravce pomoc neposkytne a cestující si ji opatří sám (restaurace/letištní obchod) a následně ji vyúčtuje, může vzniknout spor ohledně přiměřenosti některých položek, zejména pokud si cestující v rámci občerstvení dopřede objedná alkoholický nápoj.

Rozhodovací praxe ESD

Evropský soudní dvůr se problematice náhrad a občerstvení věnuje zpravidla jen obecně. Podle rozhodnutí **Denise McDonagh vs. Ryanair Ltd. ze dne 31. ledna 2013 (C-12/11)** je letecký dopravce je v případě zrušení letu za podmínek v Nařízení stanovených povinen nabídnout dotčeným cestujícím zdarma občerstvení, ubytování a komunikační služby upravené v článku 9 Nařízení. Pokud tuto povinnost nesplní, je cestující oprávněn uplatnit nárok na náhradu, přičemž cílem žaloby je dosáhnout toho, aby letecký dopravce poskytl plnění, jež odpovídá splnění jeho povinnosti poskytnout péči podle čl. 5 odst. 1 písm. b) a článku 9 Nařízení, kterážto úprava má přednost před úpravou obsaženou v Montrealské úmluvě.

I okolnosti, jako je uzavření části evropského vzdušného prostoru v důsledku erupce sopky Eyjafjallajökull, představují "mimořádné okolnosti" ve smyslu Nařízení, které nezabývají letecké dopravce povinnosti poskytnout cestujícím péči dle Nařízení.

Z článku 9 Nařízení pak vyplývá, že leteckému dopravci přísluší všechny povinnosti poskytnout péči cestujícím, jejichž let byl zrušen, v plném rozsahu během celé doby, po kterou musí dotčení cestující čekat na přesměrování. V tomto smyslu vyplývá jasně z Nařízení, že ubytování v hotelu je leteckým dopravcem nabízeno zdarma po "nezbytnou" dobu. Posouzení konkrétního rozsahu přísluší vnitrostátnímu soudu.

Rozsudek **Aurora Sousa Rodríguez a další vs. Air France SA ze dne 13. října 2011 (83/10)** pak vykládá pojem „zrušení letu“ dle čl. 2 písm. l) Nařízení tak, že se nevztahuje jen na případ, v němž letadlo vůbec nevzlétne, ale zahrnuje i situaci, v němž toto letadlo vzlétlo, ale bylo ať už z jakéhokoli důvodu následně nuceno vrátit se na letiště odletu a cestující z uvedeného letadla byli převedeni na

jiné lety.

Otázku skladby občerstvení však rozsudek rovněž neřeší.

Německá rozhodovací praxe

Nebylo by to však Německo a pověstná německá důkladnost, aby se otázka rozsahu a obsahu náhrad za občerstvení nestala předmětem projednávání u soudu. Autorovi se podařilo dohledat nejméně tři rozhodnutí, kde se předmětem sporu stala náhrada za objednaný alkoholický nápoj, přičemž je zajímavé, že každé rozhodnutí řeší otázku zcela jinak:

Amtsgericht Düsseldorf (27 C 257/18, 23. 5. 2019) - šampaňské koktejly a dezertní víno

Žalobci měli letět dne 29. 5. 2018 letem z Göteborgu do Düsseldorfu (795 km). Plánovaný odlet byl 20:45, přílet ve 22:20 hod. Přibližně dvě hodiny před odletem dopravce oznámil zrušení letu. Hotel a strava/občerstvení cestujícím nabídnuty nebyly, žalobci proto na vlastní náklady uhradili:

- další noc v hotelu v přepočtu 286,50 EUR;
- restauraci v přepočtu 243,09 EUR, přičemž částka byla rozčleněna na: jídlo 157,33 EUR, pivo a víno 40,79 EUR a šampaňské koktejly a dezertní víno 44,97 EUR.

Soud přiznal paušální kompenzaci dle čl. 5 a 7. Dále přiznal náklady péče (Betreuungsleistungen) s odkazem na povinnost dopravce poskytnout jídlo/nápoje a hotel (čl. 9), přičemž přiměřenost vykládal široce.

Soud výslovně označil za nahraditelné nejen hotelové ubytování a jídlo, ale i pivo a víno. Následně přiznal i šampaňské koktejly a dezertní víno a odůvodnil to „obecnou známostí“, že k „vydařenému jídlu“ patří nejen pivo či víno, ale i šampaňské a dezertní víno.

Amtsgericht Hannover (513 C 8538/22, 13. 4. 2023) - alkohol není „občerstvení“

Zde soud zaujal postoj zcela opačný. Cestující absolvovali kombinovanou cestu Hannover – London – Miami a zpět Miami – New York – London – Hannover. Došlo k významnému zpoždění a ke zrušení zpátečního letu; následovalo přesměrování (mj. přes Madrid) a dojezd do Německa s následnou pozemní dopravou.

Spornou položkou v nároku na proplacení péče se staly dvě sklenice Aperol Spritz účtované v Londýně. Rozhodnutí tak v německé právní praxi vešlo ve všeobecnou známost jako „Rozsudek Aperol Spritz“.

Soud uznal obecný rámeček čl. 9 náhrady (pokud dopravce neposkytne péči, může si ji cestující obstarat sám). Současně dovodil, že alkoholické nápoje nejsou občerstvením ve smyslu nařízení ve smyslu Nařízení a takto vynaložený náklad je nezpůsobitelný k náhradě. Argumentace je převážně jazyková a teleologická: samotný pojem „občerstvení“ (německý výraz „Erfrischung“ má stejný jazykový základ) podle soudu brání podřadit sem alkohol, jehož účinek je zpravidla opačný.

Amtsgericht Memmingen (11 C 157/21, 16. 6. 2021) - pivo ano, víno ne

Let žalobců plánovaný na 5. 1. 2021 byl zrušen, dopravce je přepravil až 9. 1. 2021. Zrušení letu vedlo k vícedennímu pobytu a k výdajům typicky spadajícím pod péči dle čl. 9 nařízení. Dopravce část nároků uznal, spor se týkal zbytku.

Soud připustil nahraditelnost nákladů na nápoje i tehdy, když cestující nekonzumuje nealkoholické

nápoje, nýbrž pivo, avšak jen v rozsahu obvyklém pro „osvěžení“ (nikoli požitek). Soud výslovně uvedl, že pivo není luxusním zbožím a - na rozdíl od destilátů - není primárně omamným či požitkářským[3] prostředkem, který by bylo možné považovat za nadbytečný; současně stanovil hranici přípustné míry na příkladu dvou piv na osobu. Víno naopak soud za „nápoj k občerstvení“ nepovažuje.

Srovnání s českou rozhodovací praxí:

V tuzemské rozhodovací praxi autor k otázce občerstvení dohledal rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 28. 3. 2025, sp. zn. 14 C 208/2024, kde soud přiznal (vedle nákladů na ubytování) nárok na občerstvení ve výši 43,80 USD, aniž by však řešil, co přesně bylo předmětem občerstvení.

Rovněž tak rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 19. 9. 2023 sp. zn. 10 C 127/2023 pracuje s položkou 66,77 EUR za taxi do hotelu a občerstvení, avšak předmět občerstvení blíže neřeší.

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 29. 6. 2022 (sp. zn. 14 C 140/2022) zmiňuje čl. 9 a jeho obsah (strava/občerstvení, ubytování, přeprava), avšak ve věci je akcentována otázka uplatnění práv (notifikace) a meritorní posouzení konkrétních položek stravy/občerstvení není provedeno.

Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 19. 5. 2025 (sp. zn. 35 C 127/2023) pak uvádí, že žalobkyně požadovala náhradu za stravu a občerstvení 47,60 EUR; tato položka byla však žalovanou uznána jako součást „péče“ a soud ji přiznal souhrnně v částce v Kč bez položkového rozlišení.

Je tak otázkou, zda resp. kdy se sklenice či láhev alkoholu stane předmětem sporu u tuzemských soudů a bude nepochybně zajímavé sledovat, jaký přístup bude případně k posouzení zvolen.

JUDr. Vladimír Jašek, Ph.D., LL.M.
soudce Obvodního soudu pro Prahu 5

[1] SDĚLENÍ KOMISE - Pokyny pro výklad nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů, a nařízení Rady (ES) č. 2027/97 o odpovědnosti leteckého dopravce v případě nehod ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 889/2002 (2016/C 214/04)

[2] SDĚLENÍ KOMISE - Pokyny pro výklad k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů, a k nařízení Rady (ES) č. 2027/97 o odpovědnosti leteckého dopravce v případě nehod (C/2024/5687)

[3] Bylo by zajímavé, zda by se s takovým hodnocením piva ztotožnily i soudy např. ve spolkové zemi Bavorsko.

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)